

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

De viribus liberi arbitrij ad implendam legem vniuersam, etiam sub veniali
culpa obligantem. disput. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Scholasticorum sententiam ad Pelagianorum errores attingere, aut cum antiquis definitionibus Ecclesiae pugnare, numquam tam liberum reliquissent eam amplecti, ne dicam argumento à contrario sensu eam veram esse significassent. Denique in toto Concilio Tridentino, in quo tam late, accuratè atque dilucidè omnia, quae ad iustificationem spectant, explicata ac definita sunt, neque vestigium reperiatur, quod cum exposita Scholasticorum sententia, vel primo aspectu, pugnare videatur: cum tamen multa sint, quae illi faueant, ac suffragentur.

Certe si quae tota hac disputatione dicta sunt, ut par est, expendantur, nescio quis in posterum dicere audeat, dum in Concilio Arauficano, aut in quouis alio antiquo definitum legitur, neminem posse credere, sperare, diligere, poenitere, petere, aut cogitare absque gratia & speciali auxilio Dei, intelligendum id esse, etiam quoad solam actus substantiam, & non potius, ut ad iustificationem, & ad salutem est necessarium: aut quis in posterum dicere audeat, plurimum Scholasticorum sententiam de numero esse errorum Pelagij.

Ex dictis praecedentibus disputationibus satis constat, libertatem esse in arbitrio nostro ad singulos supernaturales actus ad iustificationem necessarios, eosque ab illa pendere. Licet enim ad credendum, sperandum, diligendum, & poenitendum, ut ad salutem oportet, necessaria sit gratia praeueniens, & arbitrium excitans per illustrationem & affectum ad credendum, sperandum, diligendum, aut poenitendum, ut inde hi actus, quales oportet eliciantur: in potestate tamen arbitrij est, Deo ita excitanti parere, aut non parere, assensum fidei (cooperante & confluente simul eodem auxilio gratiae, ut in progressu videbimus) imperando, in spem seculi erigendo, & de peccatis dolendo, aut ab his actibus abstinendo, vel etiam prorupendo in actus his omnino repugnantes ac contrarios. Vnde in Concilio Tridentino sess. 6. can. 4. sic definitum est: *Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium, à Deo motum & excitatum, nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti quoad obtinendum iustificationis gratiam se disponat ac preparat, neque posse dissentire, si velit, sed velut inanimè quoddam nihil omnino agere, merèque passivè se habere, anathema sit.* Lege etiam cap. 5. & 14. & canonem 5. & 7. eiusdem sessionis. Idem aperte sonant, tum inuitationes omnes ad fidem & ad poenitentiam peccatoribus propositae in Scriptura, tum increpationes & obiurgationes, quod accedere noluerint, de quarum numero sunt, quae sequuntur. Zachar. 1. *Conuertimini ad me, & conuertar ad vos.* Ioëlis 2. *Conuertimini ad me in toto corde vestro.* Ezechielis 18. *Facite vobis cor nouum & spiritum nouum, quare moriemini?* Psalm. 94. *Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Matth. 11. *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos.* Proverb. 1. *Quia vocatus, & renuisti extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret, despectistis omne consilium meum, ego quoque in interitum vestro ridebo, & pleraque alia.*

Esse similiter in nostro arbitrio, post iustificationis donum comparatum, libertatem ad exercendum, mediantibus habitibus supernaturalibus iam susceptis, aliisque auxiliis diuinis, meritoria opera augmenti gratiae & gloriae, idè quae arbitrium liberè in ea perseverare, aut ab ea per lethale peccatum decidere, ex se, & ex dictis est satis manifestum, patebitque magis in sequentibus. Satis etiam aperte definitur in Concilio Tridentino sess. 6. à cap. 10. usque ad finem, multisque Scripturae testimoniis

Molina in D. Thom.

A ibidem confirmatur, nec non can. 5. 6. 20. 21. 23. 26. & 32. eiusdem sessionis.

DISPUTATIO XVI.

De viribus liberi arbitrij, ad implendam legem vniuersam etiam, sub veniali culpa obligantem.

Disputatione quinta diximus de viribus arbitrij nostri in statu naturae corruptae ad singulos actus morales, tam naturales, quam supernaturales eliciendo. Si quid verò aliud deest, disputatione 19. dicetur commodius.

Explicanda nunc sunt vires eiusdem, tum ad vniuersam legem, tum ad partes illius implendas. Cum autem disputat. 3. ostensum sit, pares easdemque esse arbitrij vires, siue spectetur in statu naturae corruptae, seclusis auxiliis ac donis, siue in puris naturalibus, necesse non erit mittere sermonem de eo in puris naturalibus, quoniam quae dicuntur de statu naturae corruptae, secluso, quocumque particulari auxilio, similiter intelligenda sunt de statu hominis in puris naturalibus considerari. Ut autem ab iis, quae ampliora ac difficiliora sunt, ut fiant, ordiamur, primo loco dicendum est de viribus illius ad vniuersam legem, etiam sub culpa veniali obligantem.

De qua re sit prima conclusio. Homo in statu naturae corruptae, etiam si in gratia gratiarum faciente sit constitutus, imò etiam si adiuuetur iis auxiliis quibus sanctissimi ac perfectissimi quique viri à Deo adiunari consueuerunt, non ita seruare potest totam legem, ut peccata omnia, etiam venialia euitet, nisi id singulari priuilegio sit ei concessum, ut Beata Virgini diuino munere collatum esse, tenet Ecclesia. Conclusio ad fidem spectat. Contrariumque fuit error Pelagianorum aliterentium, hominem per solas vires arbitrij posse vitam transigere sine omni profus peccato.

Colligitur verò ex illo primae Ioa. 1. *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Ecclesiasticus c. 7. *Non est homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet.* 3. Regum 8. *Non est homo qui non peccet.* Ad Rom. 7. *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, & captiuam me in lege peccati.* Ecce, Ioan. & Paulus consentiunt se incidere in venialia peccata, cum tamè maximis, praclarissimisque auxiliis à Deo iuuarentur. Multa alia loca in confirmationem huius conclusionis accumulunt Hieronymus in epist. ad Ctesiphontem, & 1. libro dialogorum aduersus Pelagianos, & Aug. in libro de perfectione iustitiae.

Eadem conclusio definita est in Concilio Mileuitano potissimum cap. 6. 7. & 8. ubi varia testimonia Scripturae in eiusdem rei probationem adducuntur. Eadem definitiones habentur in Concilio Africano cap. 8. 1. 3. 2. & 83. Definita etiam est ab Innocentio 1. in epistola ad Concilium Carthaginense, quae est 25. epistolarum Innocentij, & in epistola ad Concilium Mileuitanum, quae est 16. à quo Concilium Mileuitanum approbatur. A Caestino primo epist. 1. ad episcopos Galliae, à quo eadem definitiones tamquam à Sede Apostolica approbatæ referuntur, & adduntur multa alia, quibus eadem conclusio definitur. Definita denique est in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 11. & can. 23. cuius haec sunt verba: *Si quis dixerit hominem iustificatum posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.* Ratio verò eiusmodi

R R r defini

Prima conclusio. Venialia omnia peccata nullus sine singulari priuilegio, quale Des mari fuit concessu, vitare potest.

Libertas est in arbitrio nostro ad singulos supernaturales actus ad iustificationem necessarios, & ab ea tenentur.

definitionis reddetur disputatione sequenti.

2. conclusio. Peccata singularia venialia vitare possumus.

Secunda conclusio. Potest nihilominus liberum arbitrium in statu naturæ corruptæ vitare singula venialia peccata. Hæc est communis omnium, facileque probatur. Quoniam si singula vitare non poterit, sanè in illa incidendo, non peccaret, quippe cum peccato aded innatum sit esse voluntarium, possitque proinde vitari, vt si voluntarium non sit, continuo non sit peccatum: testimonia autem Scripturæ citata, & definitiones Ecclesiæ de veris peccatis & culpis loquuntur, quæ peccatores, poenæque dignos constituunt. Quod fit, vt cum libertate ad singula vitanda coniunctum esse possit non posse diu vitare omnia. Quomodo autem hæc duo mutuo consentiant disputat. 20. explicabitur.

DISPUTATIO XVII.

De viribus liberi arbitrii ad implendam legem totam, quæ sub lethali culpa obligat, nec non partes vniuersæ legis.

Prima conclusio.

Cum quotidiano particulari auxilio constitutus in gratia vitare in totam vitam potest peccata omnia venialia.

VT ad legem sub culpa lethali obligantem, nec non ad partes vniuersæ legis deueniamus, sit prima conclusio. Homo in statu naturæ corruptæ, si in gratia gratum faciente sit constitutus, cum quotidiano particulari auxilio, quod Deus conferre præstet, potest diu, imò per totam vitam, abstinere ab omni lethali culpa, atque aded legem totam seruare, quæ sub ea culpa obligat. Conclusio hæc salua fide Catholica negari non potest: definita namque est in Concilio Trid. sess. 6. cap. 1. r. hisce verbis: Nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vri debet, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. Nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuvat vt possis. Cuius mandata grauiora non sunt, cuius iugum suauis est, & onus leue. Qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt, qui autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius, quod vtiq; cum diuino Consilio præstare possunt. Et infra: Deus sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Hæc Tridentina synodus. Quod verò sermo sit de præceptis obligantibus sub culpa lethali, patet apertissime ex eodem capite, vbi definitur, Neminem posse vitare diu peccata omnia venialia, neque propter illa desinere esse iustum. Et cap. 13. de dono perseverantiæ in gratia gratum faciente dicitur, aliunde haberi non posse, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere. Atque in auxilio Dei firmissimam omnes spem collocare ac reponere debere. Cuius rei hæc redditur ratio. Deus enim, nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet, operans velle & perficere. Et cap. 16. de iustificatis dicitur: Sicut acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, & can. 18. Si quis dixerit, Dei præcepta homini, etiam iustificato & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia, anathema sit. Et can. 21. Si quis dixerit, iustificatum perseverare non posse in accepta iustitia cum speciali auxilio Dei, anathema sit.

Peccata venialia non impediunt quominus qui illa committit iustus sit.

Perseuerantia in gratia Dei donum est.

Eadem conclusio colligitur ex Concilio Mileuitano c. 3. 4. & 5. & Africano c. 78. 79. & 80. ex definitionibus Innocentij & Celestini disputatione præcedente citatis, & ex Concilio Arausicano c. 25. vbi ita habetur, Hoc etiam secundum fidem catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia, omnes baptizati (Christo auxiliante & cooperante) qua ad salutem pertinent, possint (si fideliter laborare voluerint) adimplere. Vnde Hieronymus in expositione Symboli ad

A Damascum, Execratur ait, eorum blasphemiam, qui dicunt, impossibile aliquid à Deo præceptum esse, & mandata Dei, non à singulis, sed ab omnibus in communi posse seruari. Et Augustinus sermo. 61. de tempore ait, Deus neque impossibile aliquid potuit imperare, quia iustus est, neque damnaturus est hominem pro eo, quod non potuit vitare, quia pius est.

Ratio verò quare, licet iusti, etiam cum præclaris quibusque auxiliis quæ maioribus Sanctis à Deo misericorditer impenduntur, vitare non possint peccata omnia venialia per longum tempus, abstinere tamen possint ab omni peccato lethali, etiam per totum vitæ cursum cum ordinario auxilio particulari, quod Deus præstet est conferre quibusque iustis, ea est. Quòd occasiones peccatorum venialium frequentissimæ sunt, possuntque venialia peccata ex surreptione absque plena deliberatione committunt, mens verò non potest esse in tam exacta & continua vigilia aduersus tam frequentes & multiplices occasiones, vt in singulis momentis magni alicuius temporis totum efficiat, quod potest vt eiusmodi omnia peccata euitet: præsertim cum mortales à tanto labore suscipiendo torpescant, eò quòd intelligant, per eiusmodi peccata Dei gratiam non amitti, neque incurri aeternum interitum. Quòd verò sanctior quisque est, eò plus inuigilat, maioribusque auxiliis iuuatur, pluraque proinde peccata venialia deuitat. At cum occasio lethali peccatorum, neque tot, neque tam frequentes sint, in illis que superandis agatur de amicitia Dei amittenda, incurrendaque maiora miseria, plus homines inuigilare solent, exteriorumque laborem assumere, ne succumbant, minorique auxilio (quale est quòd iustis omnibus Deus præstet est impendere) possunt omnes eas ad longum etiam tempus superare. Id quod confirmat exhortatio illa Ecclesiasti. 7. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis. Atque illud 2. Petri 1. Satagite vt per bona opera certam vestram vocacionem & electionem faciatis: hæc enim facientes non peccabitis aliquando. His accedit, quia quò quisque magis strenuè à principio pugnat, eò robustior euadit, maioribusque auxiliis à Deo adiuuari solet, vt melius deinceps occasiones peccatorum possit superare. Equissimum autem fuit ita per Christum libero arbitrio subueniri, vt licet vitæ naturæ corruptæ in eo sentiret, quòd peccata omnia venialia diu non posset superare, vires nihilominus à Deo acciperet, quibus per totum vitæ cursum posset, si vellet, ea omnia vincere, quæ diuinæ amicitia, propriaque salutis essent contraria, cuiusmodi sunt lethalia peccata.

De eo verò homine status naturæ corruptæ, qui extra gratiam gratum facientem in forde iacet lethalis culpæ nondum per penitentiam deletæ, neque Concilia, neque testimonia citata, vt vides, loquuntur: affirmata tamen sunt, quæ sequuntur. Primum, numquam illi denegari auxilium sufficiens, vt quoties voluerit, resurgat, & in gratia reponatur, vt disputatione 16. ostensum est. Secundum, per consequens numquam ei denegari auxilium sufficiens, vt quoties tempus occurrit seruandi supernaturalis præceptum, diligendi, ac penitendi, aut etiam credendi, & sperandi supernaturaliter (si talis homo infidelis sit) implere illud possit, si velit. Tertium, neque etiam illi denegari auxilium sufficiens vt vitare possit, si velit, quodcumque lethale peccatum, ac proinde dum illud non vitat, peccare. Postremum, longè minores vires esse regulariter in eo ad perseverandum sine noua lethali culpa, quam sint in eo, qui in gratia gratum faciente est constitutus.